

Список використаних джерел

1. Скіцько В.І. Індустрія 4.0 як промислове виробництво майбутнього. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 33-40.
2. Смарт-промисловість в епоху цифрової економіки: перспективи, напрями і механізми розвитку: монографія / [В.П. Вишневський, О.В. Вієцька, О.М. Гаркушенко, С.І. Князєв, О.В. Лях, В.Д. Чекіна, Д.Ю. Череватський]; за ред. акад. НАН України В.П. Вишневського; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2018. 192 с.
3. Офіційний портал Асоціації підприємств промислової автоматизації України. URL: <https://appau.org.ua>. (дата звернення: 08.04.2020 р.).
4. CFE Media. *Digital Report: IIoT*. Consulting-Specifying En-gineer Media, 2016. 72 pp.

Косарєв Т. В., аспірант
Київський національний
торговельно-економічний університет
kosach.t@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ

Істотною особливістю держави є його внутрішня роздільність, роздробленість, навіть конкуренція між окремими державними організаціями. З метою запобігання монополізації державної влади, забезпечення необхідного балансу сил і своєрідною «внутрішньої конкуренції» повноваження в державі розподілені як по горизонталі (законодавча, виконавча і судова гілки влади), так і по вертикалі (різна ступінь автономії на різних рівнях державної влади, наявність місцевого самоврядування). Часто це призводить до недостатнього рівня координації між різними органами державної влади та інших негативних наслідків в термінах ефективності. У той же час, не представляє сумніву доцільність такого поділу для забезпечення гарантій демократичності державного управління. У певному сенсі роздробленість держави можна розглядати, як його обмеження в боротьбі, конкуренції з громадянським суспільством. Як би там не було, в сучасній державі можна говорити про цілий ряд «ліній розколу»: між гілками влади, функціональний розподіл всередині виконавчої влади (правовстановлюючі, правозастосовні та контрольні органи), між рівнями влади. Інформаційні технології мають істотний інтеграційний потенціал, і відповідно їх впровадження в державу призводить до зміни існуючих «ліній розколу», характеру взаємодії між різними державними організаціями.

Горизонтальний розподіл повноважень в державних організаціях носить досить складний у порівнянні з приватними організаціями характер. Це пов'язано з тим, що крім функціональних причин поділу повноважень – природного поділу праці, спеціалізації різних органів влади в різних сферах – існують і демократичні причини поділу повноважень, які не пов'язані безпосередньо з ефективністю роботи органів державної влади, а часто і прямо суперечать їй [1, 172 с.]. В результаті, можна говорити про декілька типів поділу повноважень в державі. Це класичний принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, поділ повноважень політиків та органів державної влади. При цьому, якщо ми говоримо про вплив інформаційних технологій на горизонтальне поділ повноважень всередині держави, то вони більшою мірою стосуються функціонального розподілу повноважень, і в меншій мірі поділу, пов'язаного із забезпеченням внутрішньої конкуренції і гарантій демократичності правління.

Впровадження інформаційних технологій робить основний вплив саме на реалізацію політики. Заурідіс говорить про їх двоїстої трансформації: з одного боку, відбувається автоматизація основних операцій по реалізації прийнятих рішень, з іншого - в силу великого масиву інформації та спрощення процесу її обробки, правозастосовні організації посилюють свій вплив на процес прийняття рішення [2, 165 с.]. Відповідно, можна говорити про заміну в ієрархії між правозастосовними та правовстановлюючими організаціями. У той же час, сам

поділ функцій розробки та реалізації політики тільки посилюється, і багато в чому реалізується ідеал аполітичною реалізації прийнятих рішень: автоматизація цього процесу призводить до скорочення дискреційних повноважень і більшої чіткості. Таким чином, висновок з аналізу горизонтального поділу повноважень можна сформулювати наступним чином: трансформація поділу повноважень в електронному державі стосується в першу чергу функціонального розподілу повноважень, в той час як демократичні та юридичні аспекти представляють собою швидше обмеження для самого електронного держави і не змінюються суттєво.

Не менше значення для функціонування демократичної держави має і вертикальний розподіл повноважень. Сучасна держава є багаторівневу систему управління, організовану, як і в разі горизонтального поділу повноважень, виходячи з двох принципів максимізації ефективності (спеціалізації, розумного розподілу повноважень між рівнями і т.д.) і гарантій проти монополізації влади (надання різного ступеня автономії різним рівням влади). При цьому взаємини між різними рівнями державного управління можна розглядати в двох іпостасях: з одного боку, реалізація проекту електронного уряду вимагає участі всіх рівнів управління, і співвідношень їх повноважень є надзвичайно нетривіальну задачу. З іншого боку, перехід до держави електронного типу тягне за собою зміну характеру взаємини державних організацій різного рівня [3, 277 с.]. Таким чином, можна говорити про те, що інформаційні технології є об'єктом взаємодії між різними рівнями державного управління, а також способом такої взаємодії.

Інформаційні технології впливають і на рівень професіоналізму службовців. Як зазначає Зуурмонд, з впровадженням інформаційних технологій знижуються вимоги до спеціалізації службовців. До сих пір від службовців потрібно в першу чергу глибоке спеціалізоване знання, у нього була чітка сфера компетенції, яку він освоював протягом тривалого періоду часу, і який він повинен був володіти досконало. З розвитком систем управління знаннями період навчання специфіки конкретних посадових обов'язків різко скоротився, і тепер велика частина функцій (Зуурмонд наводить цифру 80%) може здійснюватися службовцями з невеликим досвідом роботи. Це призводить до того, що загальні знання і компетентність стають більш важливими показниками для службовців, ніж досвід роботи і вузька спеціалізація [4, 264 с.].

Таким чином, впровадження інформаційних технологій призводить до суттєвої трансформації державних організацій, які втрачають багато рис бюрократичних організацій, стають більш гнучкими, менш витратними, менш ієрархічними. Все це дозволяє говорити і тому, що в умовах електронної держави мають місце не бюрократичні, а, так звані, «пост-бюрократичні» структури.

У той же час, таке трактування еволюції сталих державних систем управління страждає на однобічність і відображає лише одну сторону проблеми. Існує й інша думка, згідно з яким при впровадженні інформаційних технологій відбувається не пом'якшення основних рис бюрократії, а їх посилення, і можна говорити не про пост-бюрократичну структуру, а про супер-бюрократію [3, 273 с.].

Спробуємо розглянути аргументи на користь того, що інформаційні технології не призводять до дебіюкратизації державних організацій. Перш за все необхідно відзначити, що відбуваються в даний час процеси пом'якшення бюрократичних систем, переходу до організаційних структур, більш властивим компаніям приватного сектора, не можна однозначно приписувати інформаційних технологій. Еволюція державної системи управління пов'язана не тільки з розвитком інформаційних технологій, а й з більш загальними реформами держави [5, 92 с.]. Тому відмова від сталих принципів побудови організацій цілком може відбуватися всупереч інформаційних технологій, а не завдяки їм.

З іншого боку, якщо узагальнити аргументи, наведені нами вище, можна легко побачити, що всі вони стосуються лише одного аспекту – спрощення організаційної структури, розвитку горизонтальних зв'язків, зміна чіткості службових обов'язків і ступеня спеціалізації службовців. Все це, по суті, являє собою прояви одного і того ж процесу деієрархізації державних організацій. Що стосується зниження рівня звітності та формалізації адміністративних процедур, які згадуються Зуурмондом, це питання неабсолютно безперечне. Якраз навпаки, впровадження інформаційних систем призводить до безпрецедентної формалізації

всіх операцій в організації. Впровадження інформаційних технологій в організацію повинен передувати ретельний аналіз усіх бізнес (або адміністративних, в разі державної організації) процесів, який найчастіше позначають як реінжиніринг. Вплив інформаційних технологій на організаційну структуру можна метафорично порівняти з бетоном, який заливається в існуючу форму і намертво скріплює її. Саме тому впровадження інформаційних технологій повинен передувати реінжиніринг адміністративних процедур - їх переведення в електронну форму зацементує організаційну структуру, і для її подальшого реформування дуже багато доведеться просто розбивати і створювати заново.

Таким чином, безвідносно політичної волі керівництва організації впровадження інформаційних технологій призводить до більшої чіткості, формалізованості всіх процедур, їх фіксації в явному вигляді. У цьому є багато плюсів, які ми не схильні заперечувати, але сам процес цей цілком відповідає принципам бюрократії, і в даному випадку інформаційні технології сприяють наближенню існуючих організаційних структур в ідеальній веберовській бюрократії.

Список використаних джерел

1. Драгомирецька Н. Комунікативна діяльність в державному управлінні: теоретико-методологічний аспект : дис... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.01 «Теорія та історія державного управління». Київ : *Національна академія держ. управління при Президентові України*, 2007. 516 с.
2. Zouridis, S. and Thaens, M.. E-Government: Towards a Public Administration Approach. *Asian Journal of Public Administration*. 2003. № 25 (2). С. 159-183.
3. Власенко С.. Демократія як умова розвитку національних систем державного управління: аналіз сучасних дослідницьких підходів. *Ефективність державного управління: Збірник наукових праць*. 2015. Вип. 43. С. 272-280.
4. Zuurmond, A.. From Bureaucracy to Infocracy: Are Democratic Institutions Lagging Behind? *European Group of Public Administration: Permanent Study Group on Informatization in Public Administration*. Amsterdam: IOS Press. 1998. С. 259-272.
5. Рачинська О. Механізми реалізації комунікативної взаємодії у сфері публічного управління : дис... к. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління». Київ : *Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України*, 2019. 234 с.

Науковий керівник: Уманців Ю. М., д.е.н., професор.

М. Іванов, магістрант

Одеський національний економічний університет

mishan9897@gmail.com

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ОЦІНКИ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ КРИПТОРИНКУ

Сучасні тенденції розвитку платіжних систем на фінансовому ринку та використання інноваційних технологій призвели до появи нових фінансових інструментів, а саме криптовалют. Криптовалюти як нове явище вимагають глибокого вивчення не тільки економічної сутності, ролі, основних їх видів та особливостей їх функціонування, а й напрямів розвитку на сучасному світовому фінансовому ринку. Слід зазначити, що світова економіка сьогодні переживає " епоху криптовалютного регулювання". Тому деякі країни світу її вже легалізували та офіційно використовують.

На сьогодні в світі функціонують дуже багато різновидів криптовалют, загальна кількість яких сягнула вже близько 2000. Але найвідомішими вважаються такі, як Bitcoin, Ethereum, Ripple, Monero, Litecoin і Namecoin. При цьому п'ятірка лідерів ринку показує приріст капіталізації щонайменше 253 млн дол. США за добу.

Рейтинг криптовалют по капіталізації 2020 року[5]